

Julia, of, De gelukkige beproeving : blijspel in één bedrijf

<https://hdl.handle.net/1874/372006>

J U L I A

OF DE

GELUKKIGE BEPROEVING.

B L I J S P E L,

I N

E E N B E D R I J F.

Naar 't Fransche van den Heer *de Saint Foix.*

P E R S O N E N.

GERONTES, Oom van Julia.

JULIA.

VALERE. }

DAMIS. }

Minnaars van Julia.

FROSINE, Kamenier van Julia.

CRISPIJN, Knecht van Damis.

Het Toneel verbeeldt een Kamer
in 't huis van Gerontes.

J U L I A
O F D E
GELUKKIGE BEPROEVING.

BLIJSPEL IN EEN BEDRIJF.

E E R S T E T O N E E L.

CRISPIJN. *(alleen, onder het luidruchtig en
springend opkomen roept bijuit.)*

O welk een geluk Crispijn! uw fortuin is gemaakt als gij u wel van de *commissie* kwijt, welke uw meester u gegeven heeft; en in waarheid hij heeft mij 20. ducaten beloofd, en daar en boven, indien ik zijn bevelen wel uitvoer, dat hij mij aan Frosine zal helpen, daar ik smoorlijk op verliefd ben. Ô Welk een geluk, Crispijn! het wel uitvallen kan mij niet missen; voor eerst ben ik zoo slim als een Vos; ten tweeden word ik thans bewogen door twee spillen, daar al de waereldsche wielen om draaïen, het geld en de vrouwen, 20. ducaten en Frosine, welk een geluk! maar, om welk tuit te voeren het geen Damis, mijn meester, mij bevelen heeft, moet ik op alles wel letten, hij heeft het mij zoo dikwils voorgezegt, dat ik het van buiten ken; echter om niets te vergeten wil ik ons laatste onderhoud eens herhalen. *(hij doet over al de gebaarden en stem van Damis na)* Crispijn! ----- mijn Heer — „je weet dat ik *gepassioneerd* ben op Julia, dat haar Oom naar't mij dunkt mij nooit *favorabel* was; dat ik onreker ben, of zij gedurende mijn afwezigheid mij is *geattachteerd* gebleven, en dat haar Oom mogelijk alles in dui-
gen

gen heeft geworpen, dat het voor mij een grote partij zott zijn, en niet onverschillig hoe dit uit viel, dat men altijd wel *amourettes* kan vinden, maar zelden 40. duizend gulden aan inkomen". — Ja, mijn Heer! ik weet dit alles. — „Er zou veel *changement* kunnen voorgevallen zijn". — "T is gantsch niet onmogelijk — „dies wil ik, voor dat ik haar spreek, dat je slim onderschept hoe het bij Julia en tusschen haar en haar oom zit, dan kan ik weten hoe ik mij best *insinuer*". — Je handelt zeer voorzigtig, mij Heer, zeer voorzigtig — „Ten dien einde moet je u bij haar Kamenier Frosine *adresseren*, die in mijn partij is, en haar uit mijn naam deze 20. *ducaten* geven — nu spreek je geen één woord?" — och, ja wel, mijn Heer! ik zal dat zeer getrouwelijk doen — „Pas voor al op, dat Julia je niet ziet, verkleed je, zoo dat men je niet kent, behalven alleen Frosine — duidelijk begrepen mijn Heer, *bravo, excellentissimo*. — „maak dat je Frosine spreekt, en kom mij dan verslag doen" (*bij doet heen gaande de gebaarden van Damis na*) (*bij komt met een sprong te rug, maakt een buiging naar den kant daar bij Damis gecopieerd heeft, en zegt onder't buigen:*) zeer wel, mijn Heer! (*vervolgens copieerd bij zig zelven, aan den anderen kant van't Toneel heen gaande, en komt ook weder te rug.*) Zie daar woordelijk zoo als zig alles heeft toegedragen. Hier ben ik in 't huis van Gerontes, volgens de order van Damis zonder zijn lieverij, laat ik nu eens overleggen wat mij te doen staat. • • • • •

T W E D E T O N E E L.

CRISPIJN, GERONTES, en JULIA. (*agter de binnendeur, die voor aan het Toneel is.*)

GERONTES. (*roepende*)

Kom Nigt! is uw *toilet* gemaakt, ik verlang u te spreken: Valere word van daag gewagt, en misschien Damis ook.

JULIA. (*agter de binnendeur*)

Ik kom Oom.

CRISPIJN. (*die nog alleen op 't Toneel is*)

Wel drommels daar komen zij: wech! wech! Crispino, laten wij ons gaan verschuilen, maar vooral *courage*, denken wij om de 20. ducaten en Frosine te verdienen. (*bijloopt springende door de deur, die agter op 't Toneel is, op het zelve oogenblik komen Gerontes en Julia door de binnendeur voor aan op 't Toneel.*)

JULIA. (*pragtig gekleed zijnde met veel juwelen en veel rouge, zij zegt onder 't opkomen*)

Maar Oom laten de middelen om mij gelukkig te maken, toch van mij zelve afhangen.

GERONTES.

Neen nigt! lieve nigt! ik bemin je veel te teder om je te laten bedriegen.

JULIA.

Kan ons eigen hart ons dan bedriegen?

GERONTES.

Maar kan de *passie* wel een goede Icidsman wezen?

JULIA.

Ene verstandige *passie* kan alieen ons geluk verzekeren.

GERONTES.

Men moet het voorwerp dan al heel wel uitgekozen hebben.

JULIA.

Maar wat kunt gij op de keuze, die ik van Damis gedaan heb; te zeggen hebben? zijn geboorte is *gedistingueerd*, hij is rijk, beminnelijk ---- wat kan u dan in hem tegen staan?

GERONTES.

Zijn *caracter*! door zijne gemaaktheid, om van de voordelen die hij bezit een uiterlijk vertoon te maken, doet hij mij de goede hoedanigheden van zijn hart in twijffel trekken: hij is *fat*, een losbol vol van eigenhefde, en ik geloof hem even zoo onbekwaam in liefde tot een ander voorwerp te voeden als vermogend om te verleiden; teem mijne openhartigheid niet kwalijk, maar 't is thans de tijd niet om je kiesheid te *menageren*, je zoudt, mijn lieve nig! het genoeg van enige dagen door het ongeluk van je gantsche leven, indien ik je dit toestond, betalen,

JULIA.

Zal het mij dan onmogelijk zijn om dit ongelukkig vooordeel te overwinnen? maar ik weet wat er de oorzaak van is, gij wilt mij volstrekt aan Valere verenigen, gij doet uw best om mij hier in te doen stemmen, door mij een schrikkelijk afbeeldzel van Damis te maken: maar Oom, wees verzekerd dat het te vergeefsch is, zekerlijk zal ik zonder uwe toestemming nooit trouwen, maar dan zal ik ook altoos ongetrouwd blijven, ik zal u genoegzaam mijn onderdanigheid betoond hebben, door van Damis af te zien, maar nooit zal ik zoo trouwloos aan de liefde, en wreed tegen mij zelve wezen, dat ik een ander man zal nemen.

GERONTES.

Ik wil niet ontkennen, dat ik zeer met Valere ingenomen ben, zijn zedig voorkomen en zijn verstand doen mij veel goeds van zijn hart denken; wees ondertusschen gerust, denk dat ik u wel raad geef, maar nooit van mijn magt gebruik zal maken: mijne opregte genegenheid te u waards bepaalt zig om u nog één bewijs van inschikkelijkheid te vergen en daar na wil ik u volstrekt meesteresfe van uw lot laten, dit is een bewijs van mijn liefde en van mijne gevoelens omtrent u.

JULIA.

Mijn lieve Oom! ik ben niet in staat om u al mijne dankbaarheid en liefde nit te drukken, gij geeft mij op den zelve tijd en de middelen om mijn hart te voldoen, en om het uwe ten voordele van Damis te bewegen; maar op welk een proef kunnen wij het zetten? hij heeft

heeft om mij de beminnelijkste vrouwen van het hof opgeofferd; hij heeft om mij alle de vermaken van het zelve verlaten, het is als of hij niet anders leeft dan om mij te beminnen, gij hebt de brieven gelezen, die hij mij geschreven heeft. -----

GERONTES.

Daar komt mij een gedagten in 't hoofd. Gij weet de wonderbare gelijkenis, die er tusschen uwe Zuster en u is: het is door de partij, die zij gekozen heeft van zig in een klooster te begeven, daar zij 't kleed komt aan te nemen, dat gij thans de enige Erfgenaame van al mijne goederen zijt, en 't welk aan haar als uwe oudste Zuster toekwam; laat ons veinzen, dat zij, op 't oogenblik dat zij de waereld verlaten zou, zig bedagt, aan hare Geestelijke roeping vaarwel gezegt heeft, en gisteren avond onverwagt hier aangekomen is, dat gij dezen morgen, uit wanhoop van u, door haar te rug komt, van al mijn goederen verstoken te zien, zonder aan iemand vaarwel te zeggen, vertrokken zijt, en u in een klooster begeven hebt. Door u zeer eenvoudig te kleden zult gij gemakkelijk voor uwe Zuster kunnen doorgaan: Valere is dezen oggend hier te rug gekomen, en ik denk dat Damis er ook haast wezen zal, 't is twee maanden geleden dat zij u niet gezien hebben. Zij hebben mij honderdmaal van deze wonderbare gelijkenis horen spreken, en uwe Zuster hebben zij nooit gezien.

JULIA.

Ik beken zeer gaarne, Oom! dat de gelijkenis

tuffchen mijne zuster en mij zo sterk is, dat wij ver-
fcheide reizen de ene voor de andere zijn aangezien,
maar niet tegenftaande dit, is het onmogelijk dat Da-
mis er mede bedrogen wordt, neen Oom! in 't hart
van een opregt minnaar is er een gevoel van veel te
kiefche onderscheiding. -----

GERONTES.

Romanesque denkbeeiden! loutere harsenschimmen
met al die kiefche onderscheiding! maar laten wij Fro-
fine roepen om u te helpen verkleeden. (*bijgaat naar
de binnendeur en roept*) Frosine!

FROSINE. (*van binnen*)

Ja, mijn Heer!

GERONTES. (*vervolgende tegen Julia*)

Indien Damis en Valere u opregtelijk beminnen,
zullen zij, in 't oogenblik, waar in het verhaal, dat gij
eeuwig voor hun verloren zijt, hen dompelt, zig
niet veel moeite geven, om u, verkleed zijnde,
oplettend te befchouwen, en verre van door de
ogen der liefde verlicht te worden zullen zij u niet
dan met die der wanhoop en droefheid aanzien. Zij
zullen zekerlijk, haast hier zijn, ik ga hen afwagten,
om hun het voorgevallene in mijn *familie* te verhalen,
ik zal hun zeggen, dat ik altoos bij het zelve voorne-
men blijf, en dat mijn nieuwe Nigt nu mijn enige erf-
genaam is, dat ik bereid ben om haar aan dien geen
van hun beide te geven, op wien hare genegenheid
zig zal vestigen; ik zal hen bij u brengen, en gij zult
gemakkelijk door hun gedrag oordelen kunnen of het

hun waarlijk om uw persoon alleen te doen was; maar wij moeten haast met het werk maken; waar blijft Frosine? (*bij roept harder*) Frosine!

FROSINE. (*van binnen*)

Ik kom, mijn Heer!

JULIA.

En gij belooft mij dan Oom, dat zoo ras Damis u verklaart zal hebben, dat, wanneer hij de hoop van mij te bezitten verliezen moet, hij voor altoos van alle verbintenissen af ziet, gij u niet tegen onze vereniging zult aankanten, zelfs al deedt Valere de zelve betuiging.

GERONTES.

Na ene beproeving waar in zij zig op dezelve wijze gedragen hebben, behoorden zij gelijk gestelt te worden; maar ik wil mij gaarn naar uw zin schikken; in dit geval mag de reden wel enig voordeel aan de liefde overlaten, denk maar op uwe verkleeding; ik word onverduldig, Frosine! Frosine!

FROSINE.

Ik kom, mijn Heer! ik kom!

GERONTES.

Ga u maar ten eersten verkleeden; Julia, zij zullen wel spoedig komen, het word reeds laat.

DERDE TONEEL.

De vorigen, FROSINE.

FROSINE.

Hier ben ik, mijn Heer!

GERONTES.

Je doet u wel wagten! 't is uw geluk dat mijn nigte zoo veel van je houdt; hoor! het komt er nu op aan dat gij mijn nigte schielijk helpt verkleden; wij zouden haar voor haar zuster doen doorgaan, en zeggen dat deze uit het klooster gekomen is, en dat zij zelve, nu van al haar goed beroofd, derwaards uit wanhoop is gegaan, hier door zal Julia regt kunnen zien, wie van haar beide minnaars het best met haar meent, dit zal zeer wel gelukken, want zij weten beide, dat mijne twee nigten zeer op elkandere gelijken, zoo gij kunt zwijgen beloof ik u een goed huwelijks gift om naar uw zin te kunnen trouwen.

FROSINE.

Ó, mijn Heer je moet niet denken, dat ik uit eigenbelang alleen Mejuffrouw diene! maar echter versnade ik uw aanbod niet.

GERONTES.

Nu! doe je best om Julia als mijn nieuw uit het klooster gekome nigte tot haar rol spoedig aan te kleden,

VIERDE TONEEL.

JULIA, FROSINE.

JULIA.

Kom Frosine neem mij deze paerlen af. — Deze juwelen. — Zoek mij het eenvoudigst kleed, dat je vinden kunt.

FROSINE.

Gaarne, maar vergeet toch niet de temende stem, de stive houding, en de gekromde hals van een kloosterzuster aan te nemen; maar om de waarheid te zeggen, ik geloof dat de klugt maar al te wel naar je Ooms genoegen zal uitvallen.

JULIA.

Hoe! durf je een ogenblik twijffelen dat Damis mij niet zoo veel bemindt, als hij het mij verzekert, als hij 't aan mij verplicht is, en als ik het vertrouw? Dat hij in staat zou wezen om mij te verraden, en dat mijn fortuin niet het laatste voorwerp van zijn gedagten zou wezen? zoudt gij hem een *geïnteresseerde* ziel durven toeschrijven, hem, die niets inademt dan de pragt en vertering, en dit zelfs tot overdaad toe?

FROSINE.

Mejuffrouw! men kan nit hoogmoed prägtig zijn, zonder genereusheid verkwiftend wezen, en tevens gierig in de daad zijn, met één woord, hij heeft de eer van mij niet te behagen, en mij dunkt dat het zeer wonderlijk is, dat een rijk meisje, al had zij vrij wat
 min

minder bekoorlijkheden, niet boven een meisje zonder fortuin den voorrang zou hebben; oordeel dan, wanneer het met gelijke schoonheid, en tegen u zelve is, dat gij gaat kampen. -----

JULIA.

Ó Als het maar om de schoonheid te doen is, zult gij zien dat ik met een eenvoudige en in de ogen getrokken kapje zonder enigen opschik -----

FROSINE.

Gij zult wezen, zoo als van den morgen toen gij uit uw bedje stapte; vertrouw er niet te veel op, ik die u toespreek, ik ben dan van een rare smaak, want ik vind u des ochtends opstaande twintigmaal schooner dan na een paar uren *toilets*; ik heb het u dikwils willen zeggen, maar dewijl ik de eer heb van u te kappen, zoudt gij mogelijk denken, dat ik u zodanig uit luiheid prees.

JULIA.

Gij zoekt mij te vergeefs tegen Damis in te nemen.
----- Kom laat ik mij gaan verkleden. (*zij gaat heen.*)
(*en als Frosine haar volgen wil, ziet zij dat Crispijn haar wenkt.*)

V I J F D E T O N E E L.

FROSINE, CRISPIJN.

(Hij wenkt en roept haar zagt; zoo als zij
Julia wil volgen)

CRISPIJN.

Frosine! Frosine! hoor eens, daar zijn twintig *ducaten*.
Ik kom nu op bevel van mijn Heer, om van je te horen
hoe de boeken hier zitten; hoe of Julia en Gerontes
omtrent hem gezind zijn?

FROSINE.

Ja! maar een trouwe kamenier mag niet klappen
(*ter zijde*) ik moet hem misleiden om de verkleeding
te verbergen. Maar hoor evenwel Crispijn! Je weet,
dat ik niets voor je verborgen hou. Valere die van
daag verwacht wordt staat zeker minder in de gunst van
Mejuffrouw, maar hij bevalt mij veel meer; 't is een
hupsch Heer, en Damis is een regte *fat*, maar om u,
Crispijntje! zal ik Damis met al mijn hart dienen.

CRISPIJN.

Ja! wij zouden veel doen om malkanderen te verge-
noegen! is 't niet Frosientje? maar! ----- *à propos!*
zie hier het geschenk dat mijn meester je zendt (*haar
een beurs aanbiedende*)

FROSINE.

Maar je weet immers! -----

CRISPIJN.

Nu! neem maar aan zonder beschaamdheid.

FRO-

FROSINE. (*lachende*)

Was het van u niet, Crispijn! ----- hoe veel is er in?

CRISPIJN.

Tien *ducaten*.

FROSINE.

Zijn ze nieuw?

CRISPIJN. (*ze in zijn zak willende steken*)

Ik zie wel dat je ze niet hebben wilt; ik zal ze dan maar bewaren.

FROSINE. (*haar hand uitstekende*)

Zoo is 't niet ----- om geen waerelds goed wil ik dat Crispijntje bekeven wordt, en dat zou je meester zeker doen indien je uw *commissie* niet goed uitvoert had.

CRISPIJN.

Mijn lieve Frosine! je weet dat ik je zoo lief heb, zoo lief! als jij die beurs (*bij geeft ze haar*) zie daar dan; maar wanneer onze meesters gaan trouwen, dan moeten wij 't ook doen.

FROSINE.

Wij zullen zien.

CRISPIJN.

Hoe we zullen zien! ja! ja! Frosine wij moeten gewis trouwen, mijn meester zal ons genoeg geven als hij eens met Julia getrouwd is.

FROSINE.

Ja maar dat is nog zoo zeker niet, Valere is beminnelijk, en Damis is een *fat*, als Julia dat ook merkt

is alles voor ons mis, en zij is een meisje van verstand, die zig zeer toelegt op het *solide*.

CRISPIJN. (*lachende*)

Op het *solide* --- ha! ha! op het *solide*!

FROSINE.

Ik hoor iemand. (*Crispijn loopt schielijk door de middendeur terwijl Gerontes door een andere in komt.*)

Z E S D E T O N E E L.

GERONTES, FROSINE.

GERONTES.

Is Julia hier nog niet? ben jij niet bij haar? Valere is reeds beneden, terwijl mijn Kamerdienaar, op mijn last, hem met een droevig aangezicht verhaalt, ingevolgen ons gemaakt plan, dat Julia vertrokken en haar zuster hier is; ik ben schielijk gekomen om het te zeggen, ga zien of Julia gereed is.

FROSINE.

Ik ga, mijn Heer! zij zal wel schielijk gereed zijn, wie weet hoe aartig haar het fijne kapje zal staan, ja! ja! zij zal er lief uit zien, die fijne susjes kunnen, als zij willen, ook wat.

ZEVENDE TONEEL.

GERONTES. (*alleen*)

Nu zullen wij wel haast zien, wie van ons beide, of zij of ik, zig bedriegt ten opzichte van deze twee vrijers; en schoon de verandering van kleding, die zij nu aan doet, haar al niet genoeg vermomt, heb ik nogtans geen vrees dat zij enig vermoeden zullen hebben dat zij het zelve zou zijn. De eenvoudigste list is altoos de zekerste; wij laten er ons zoo veel teligter door misleiden als onze eigenliefde ons niet toelaat te denken, dat men zig heeft kunnen verbeelden, dat men ons zou bedriegen, zonder daar in een fijner overleg en zekere voorbehoedfels te zoeken ----- maar daar is Valere.

AGTSTE TONEEL.

GERONTES, VALERE.

VALERE.

Mijn Heer! welk een tijding, wat verhaalt men mij?

GERONTES.

Ja, mijn Heer! zie daar een grote ommekeer,

VALERE.

Julia! -----

GERONTES,

Julia is niet meer hier.

VALERE.

En naar welk klooster is zij toch heen gegaan?

GERONTES.

Ik weet het niet.

VALERE.

Gij weet het niet, hoe gij, uwe bedienden, uwe vrienden, de gantsche waereld is die niet in beweging om haar te zoeken, en haar van haar verhaast voorneemen af te trekken?

GERONTES. (*een verlegen toon aannemende*)

Wat zal ik je zeggen? mijn waarde Valere! - - - zekerlijk ik beklaag haar - - - maar haar oudste zuster is gekomen, zij treedt in haar regt; Julia bevindt zig door deze onverwagte terugkomst op één ogenblik een meisje zonder geld; zou het haar gevoeglijk zijn om in de waereld te blijven, vooral na zig zoo langen tijd in de waereld met een groot fortuin geveleid te hebben — neen — en ik ben minder verwonderd dan bedroefd over de partij welke zij in enigen opzichte verplicht is te nemen.

VALERE.

Wat bedroeft gij mij! ach, mijn Heer! zij beminde u zoo teder, is het mogelijk 't geen ik hoor, gij verlaat haar reeds; gewoon zijnde aan haar gulle oppassing, aan hare tederheid, is 't mogelijk! dat ene zuster, genoegzaam aan u onbekend, u zoo schielijk haar verlies vergoeden kan.

GERONTES.

Ik bid u, mijn waarde Valere! terwijl toch al mijne
droef-

droefheid niets zou kunnen helpen, laten wij de mid-
delen zoeken om u en mij te vertroosten, Damis had
haar gunst gewonnen, gij kende mijne vriendschap te
u waards, u was niet onbekend het genoeg, dat ik
zou gehad hebben, u in mijn familie te zien treden; laat
ik vertrouwen, dat mijn oudste nigt meer redelijkheid
zal hebben, en minder met een ander ingenomen, mijn
grootste wensch zal vervullen.

VALERE.

Mijn Heer! hoe kunt gij mij dit voorstellen?

GERONTES.

Zij is niet minder beminnelijk dan haar Zuster, en
ik ben verzekerd, dat wanneer gij haar zien zult, gij
dit met mij zult toestemmen. Ik zal haar roe-
pen. -----

VALERE.

Wat gaat gij doen, mijn Heer! ben ik in staat om haar
af te wagten? welk ene bij een komst! ach! hebt gij
een ogenblik kunnen denken dat het geld de oorzaak
was 't geen mij naar Julia deed omzien?

GERONTES.

Neen! mijn goede Valere, ik ken u, en doeje
regt. -----

VALERE. (*willende heen gaan*)

Ik bidje mijn Heer! vergun mij heen te gaan.

GERONTES. (*hem weerhoudende*)

Gij moet mijn nigt zien; daar en boven weet zij
dat gij reeds hier in huis zijt, en uw schielijk heen
gaan zou een belediging voor haar zijn.

VALERE.

Maar; mijn Heer! wat zal ik haar zeggen? op wat voet. -----

GERONTES.

Schikje naar het gevoel 't welk de gelijkenis, de volmaaktste gelijkenis met hare Zuster, u zal inboezemen (*bij doet de deur open en roept*) Orphize!

VALERE. (*terwijl Gerontes de deur van Julia's kamer open doet en haar roept*)

Julia! kan 't zijn! Julia! neemt gij afscheid van de waereld in het prilste van uw jeugd! waarom ben ik u niet na gelopen? u mijn enige, bekoorlijke Julia! ----- hoe aaklig zal mij het onderhoud met Orphize zijn!

N E G E N D E T O N E E L.

GERONTES, VALERE, JULIA, (*zonder rouge, in een zwart kleed, en met een geestelijk kapje*) FROSINE.

GERONTES.

Nigt! zie hier Valere, een van mijn beste vrienden. Je weet hoe ik dezen ogtend van hem gesproken heb. Hij was dagelijks gewoon in dit huis te verkeren, 't is te hopen dat uwe komst hem van hier niet verwijderen zal. (*tegen Valere*) Enige bezigheid roept mij van hier, gij zult mij niet kwalijk nemen dat ik u een oogenblik verlaat. Frosine! zoo Damis komt, zeg hem dat ik

ik zoo komen zal. (*bij gaat heen, zoo ook Frosine, door de agterdeur.*)

TIENDE TONEEL.

VALERE, JULIA. (*onder den naam van ORPHIZE.*)

VALERE.

Hemel! welk een dwang. ----! In de toestand waar in ik mij bevind, Mejsuffrouw, zou ik nooit gedagt hebben voor uwe ogen te verschijnen, uw Oom heeft volstrekt gewilt dat ik mij aan u zou *presenteer*; ik heb hem gehoorzaamd.

JULIA.

Ik merk het voor een gelukkig voorteken aan, mijn Heer! dat ik op het ogenblik, dat ik in een waereld, die mij zoo nieuw is, verschijn, beginnen mag met kennis te maken aan een Heer zoo algemeen *geëstmeerd*. ----

VALERE.

Die stem verscheurt mij 't hart ---- maar Mejsuffrouw, wat kan mij thaas de waereld en haar achting verschelen, ik denk niet dan om ze te ontvlieden ---- vergeef het mij, maar in den staat, waar in ik ben, kan mijn ziel geen aanéngeschakelde gedagten voortbrengen, mijn mond kan geen woord uikten, dat geen betrekking op mijn droefheid heeft.

JULIA.

't Is mij niet onbekend mijn Heer! dat gij mijn Zuster bemind hebt.

VALERE.

Nooit, nooit, Mejuffrouw! heeft men zoo teder bemind, uw Oom heeft het u gezegt, dagelijks was ik in dit huis, dagelijks zag ik haar, elk ogenblik groeide mijne achting met mijne liefde----de edelste ziel----? het opregtste hart----het zagmoedigst *caracter*, vol van bekoorlijkheden, dus was die beminnelijke Julia, die wij nu voor altoos verloren hebben.

JULIA.

Gij treft mij door uwe droefheid, mijn Heer! en het is zeer hard voor mij, mij zelve te moeten aanmerken als de oorzaak van het ongeluk van mijn zuster, gij zult mij zekerlijk hier om moeten haten.

VALERE.

Ik u haten! mijn toestand hoe afgrijslijk die is, maakt mij nothans niet onregtvaardig: is het te verwonderen dat uw hart op het ogenblik van een eeuwige verbintenis aan te gaan, gewankeld heeft? neen, en verre dat mijn tranen door u te zien heviger worden, dunkt mij dat ik enige verligting gevoel in het openleggen van mijne gantsche droefheid: ik geloof dat gij gevoelens hebt, waardig aan die zuster, die ik nog aanbidde; ja! niet tegenstaande het schitterend vooruitzigt, 't welk u deze nieuwe toestand aanbiedt, twijffel ik niet, of gij zugt over de opoffering, welke zij mij gaat kosten: maar Mejuffrouw, is het mogelijk dat uw Oom, aan
wien

wien mijn gantsche liefde bewust is, mij, op het eigen ogenblik dat hij mij den dood aan doe, aan u aanbiedt, en dat hij mij raadt om naar uw hand te tragten: gij hebt, Mejsuffrouw! al het fortuin van uwe zuster, wat zeg ik, gij hebt alle hare bekoorlijkheden ----- maar gij zijt Julia niet!

JULIA.

Mijn Heer, mogelijk dat mijn Oom gemerkt heeft, dat Julia niet zoo gevoelig voor u was, als gij verdiende, en dat een blinde neiging haar hart tot Damis deedt overhellen.

VALERE.

Niet tegenstaande het voorzigtigst en ingetogenst gedrag, zijn hare gevoelens voor mijn al te gelukkigen medeminnaar mij niet ongemerkt gebleven.

JULIA.

Wel nu, mij Heer! terwijl zij meesteresse was van tusschen u en Damis te verkiezen, en zij met hem zoo vooringenomen was, zou mijne zuster zekerlijk niet gedraald hebben haar hand aan hem te geven ----- wat verliest gij dan.

VALERE.

Ach! ten minsten zou zij vergenoegd geweest zijn: de liefde alleen zou in den grond van mijn hart gezugt hebben; in plaats dat het thans door liefde en medelijden verscheurd wordt, kunt gij denken, terwijl zij nu zoo ongelukkig is, dat ik barbaarsch genoeg zou wezen om mij met mij zelve op te houden? is het bekoorlijk meisje, 't welk de versiering en vreugd der waereld
had

had moeten wezen, thans niet in een wreede afzondering, waar de wanhoop haar naar toe voert, gebukt onder de zwaarte van een stap gedaan te hebben, welken zij zal willen gestand doen ----- verheerd door afkeer en verveeling ----- niets dan de dood als een einde van hare rampen beoogende ----- ach, Mejuffrouw! ----- ik weet niet hoe ik mijn kwijnend leven voord zal slepen ----- neem niet kwalijk, dat ik u alleen laat, en dat ik mijne tranen en mijn wanhoop ga verbergen.

(bij gaat heen)

JULIA. *(alleen)*

Ach! wat blijft er nu nog voor Damis te zeggen? kan hij getrouwer dan Valere zijn! daar hoor ik zijn stem en die van mijn Oom, ik moet mij verbergen, ik kan op dit oogenblik niet voor hem verschijnen --- welk een liefde! ---- welk een trouw! ---- welk een standvastigheid!

(zij ziet om, en gaat in haar kamer, zonder door de anderen, die te gelijk opkomen gezien te worden.)

ELFDE TONEEL.

GERONTES, DAMIS.

DAMIS.

Ja, mijn Heer! wat zal ik je zeggen, dat zijn van die *evenementen*, waar op men in 't geheel maar niet gewapend is, deze Zuster die haar *adieu au beau monde* scheen gedaan te hebben bedenkt zig?

GERONTES.

Ja! en zij verlaat het Klooster op het oogenblik dat ik dagt, dat zij er zig voor altoos in zou hebben opgesloten.

DAMIS.

Maar mijn Heer ----- heeft ze wat *attraits*?

GERONTES.

Gij hebt mij verscheide malen horen spreken van de wonderbare gelijkenis tusschen deze twee Zusters.

DAMIS.

Welk een slag voor die arme Julia! waarlijk mijn hart wordt er door verscheurd, ik beminde haar veel, ----- ja zeker veel ----- maar wordt zij waarlijk door deze onverwagte te rugkomst verstoten van je erffenis? en deze Zuster zal die alles hebben? volmaakt alles?

GERONTES.

Het is ene *dispositie*, die niet in mijn vermogen is

te veranderen: het *testament* was van dien aart, dat éne alles hebben moest.

DAMIS.

'T Is mij onbegrijpelijk ----- welk een gekheid van deze oudste om haar klooster te verlaten, en de jongste alles te gaan ontnemen; beken toch, dat men na dit voorval, in 't geheel geen staat op nabestaanden kan maken, dan wanneer zij dood zijn.

GERONTES.

Je hebt gelijk, maar mogelijk dat mijn oudste Nigt in het klooster zijnde van het geluk van haar Zuster gehoord heeft: mogelijk heeft men haar gezegt, dat zij een van de beminlijkste Heren van het hof gong trouwen ----- mogelijk heeft men een *portrait* van u gemaakt, ----- gij zijt wel in staat om een geestelijke roeping in de war te helpen.

DAMIS.

Waaragtig! ik geloof wel dat een meisje, met het vooruitzicht van mij te kunnen bezitten, zig niet langer in 't Klooster zal willen *ennuiseren*. ----- Mijn Heer daar schuilt iets onder die woorden, die gij mij daar zegt; kom laat het bij geen halve *confidentie* blijven ----- wel nu, je dankt dan, dat men mogelijk bij toeval wel eens van mij aan je oudste Nigt zal gesproken hebben?

GERONTES.

Mijn Heer! ik denk dat zij niet in gebreken zal blijven om u al het regt te doen dat gij verdient ----- daar is zij

TWAALFDE TONEEL.

De vorigen, JULIA.

GERONTES.

Nigt, je hebt mij dezen morgen bekend, dat men u in uw klooster somtijds onderhoudt van de verschillende partijen die er zig voor uwe Zuster op deden, ik moet onderstellen dat mijn Heer, een van die genen was, daar men u wel het meest van sprak, en ik twijffel niet, of zijn houding, zijn gedaante doen u gemaklijk raden, dat het deze *brillante* Damis is. -- --

DAMIS.

Mijn Heer ----- ik bid -----

GERONTES.

Ik doe u niet meer dan regt, (*op een vertrouwelijken toon*) heb je niet gemerkt, dat zij bloosde, toen zij je zag?

DAMIS.

Ik zou er mij niet meê durven vleien.

GERONTES.

Och! mijn Heer! je bent altijd van ene nedrigheid --- maar vergun mij, dat ik u een ogenblik met mijn Nigt alleen laat. (*bij vertrekt*)

D E R T I E N D E T O N E E L.

D A M I S , J U L I A .

D A M I S .

Kloosterlingetjes als gij, Mejuffrouw! zijn gefchapen om de verfierfels van het hof te maken, dat thans verfchriklijk *gedegarneerd* is van voorwerpen, die naar u gelijken: mijn gezigt is nog zoo niet verblind door de fchittering van den opfchik, of ik heb met een *coup d'oeil* dwars door je kapje heen gezien: ik heb uwe oogjes ontdekt, niet tegenftaande uw fijne geplooid gezigtje, en ik zie het fchoonfte *teint* van de waereld.

J U L I A . (*ter zijde*)

Ach! wat verfchrikt mij dat begin ----- mijn Heer! men heeft mij voorbereid op de vleijende en weinig opregte *complimenten* van de heertjes van de *mode*.

D A M I S .

'T Is waarlijk een grote eer voor het hof, dat men nodig geagt heeft je daar toe te *prepareeren*: hoe is het mogelijk dat je het barbaarsch voornemen genomen hadt, om zoo veel bekoorlijkheden te begraven: je had ze ons tot ^{de}zen dag verborgen! Mejuffrouw dit *aveu* is fchielijk maar het volgt de infpraak van mijn hart ----- neen ----- nooit heb ik iets diergelijks onderhouden, als het geen ik op u eerfte gezigt gevoeld heb.

J U L I A .

Hoe? mijn Heer! mijn Zuster, aan wie gij zoo zeer
fcheen

scheen toegedaan, heeft u dan niet doen gevoelen, 't geen gij nu voorgeeft?

DAMIS.

Vergeef het mij, Mejuffrouw, ik kanniet veinzen, mijn *empressement* heeft genoeg *geëclateerd*, en men zou mij veel *tort* doen een ogenblik in twijffel te trekken, dat zij een sterken invloed op mij gehad

JULIA (*met drift*)

Gij beminde haar dan, mijn Heer!

DAMIS.

Met welk een ontroering vraagt gij mij dit! wat is die driftige nieuwsgierigheid *flatteus* voor mij: zou ik niet het daglicht onwaardig zijn, indien ik dit niet be-
taalde met al mijne openhartigheid?

JULIA. (*met droefheid*)

Wel nu, mijn Heer!

DAMIS.

Wel nu, Mejuffrouw! maar ik moet mij duidelijker verklaren, hoor mij.

JULIA.

Helaas, ik hoor u.

DAMIS.

Gij hebt zekerlijk, zoo en *cachette*, veel Romans in uw klooster gelezen ----- heb je er niet somtijds wel enige helden in gevonden, aan wie hunne dromen, door tusschenkomst ener mildadige *Fée*, voor de ogen bragten, het figuur, de bekoorlijkheden, ja zelfs de stem van de *Princes*, die zij eens beminnen zouden? vervalde met hunnen droom, waren zij er geheel mée

geoccupeerd, en geloofden zig wezenlijk *amoureux* van het *fantôme* te zijn: maar zij waren niet gelukkig dan op het oogenblik dat de *illusie* plaats voor de waarheid maakte; — *schone orphise!* Julia veroorzaakte op mij het *effect* van den droom, hare gelijkenis met u, het gesnid van hare stem, bereidden mijn hart om te beminnen: ik *amuseerde* mij met het *fantôme*, maar gij waart het, die ter zelve tijd de betovering vernietigen en ten einde brengen moest.

JULIA.

Die ontrouwe! —

DAMIS.

Gij zugt! wat geven die *charmante* zugt, die beminnelijke blos, die ontroering, en die tedere verlangenheid een verrukking aan mijn ziel: een jong meisje verkrijgt zekerlijk bekoorlijkheden in de waereld, maar waaragtig! men heeft schoon zeggen, zij is nooit zoo *touchant* dan op 't oogenblik, dat zij uit het klooszer komt, *permitteer* mij, dat ik op deze *schone* hand ----

JULIA.

Maar, mijn Heer, houdt op van zulke gewaande driften te vertoonen: kan ik er mij door laten bedriegen, wanneer ik u niets anders vertoon, dan even zulke trekken als Julia bezat? en moet ik niet denken dat alleen een laag eigen belang u bezielt?

DAMIS.

Hoe dat! — maar in waarheid, Mejuffrouw? weet je wel, dat je kwalijk geplaatst wantrouwen,

een

een weinig naar de opvoeding van het klooster ruikt?

JULIA.

Hoe nu, mijn Heer!

DAMIS.

Wel Mejuffrouw, je zoekt *dispuut* met mij, over de gelijkenis tuffchen u en je Zuster: wel nu, het zal mogelijk deze volmaakte gelijkenis zijn, die de reden is, dat ik u zoo fchielijk mijn hart koom op te dragen ----- gij ziet mijn openhartigheid, die zoo ver gaat, dat ik op rekening van een ander een gedeelte van de uitwerking uwer bekoorlijkheden fchel.

JULIA.

Na al de eeden, die gij aan Julia gedaan hebt, en na haar een jaar lang verzekerd te hebben, dat gij haar beminde, gedurende welken tijd je zoo voldaan van haar, als van hare fchoonheid fcheen te wezen! eindelijk zal ik het zeggen, na de zwakheid die zij gehad heeft van u te beminnen, is het mogelijk dat zij in u niets vindt dan een ondankbaren en ontrouwen.

DAMIS.

Ik ben een *galant* man, Mejuffrouw! en om al de fchatten van de waereld zou ik aan niemand anders, dan haar zuster willen ontdekken, dat ze mij beviel, en dat verbondt mij: wat haar verftand betreft, waar van gij dankt. dat ik *geëncbanteerd* was, ik betuig je op mijn eer, dat het maar wat *clingquant* was, dat zij hier en daar hadt opgeraapt, en 't welk zij in hare manieren en *discours* te pas bragt.

JULIA.

Dit is te veel! ik bezwijk door zulk een noodlot-
tig onderhoud. (*zij gaat in haar kamer*)

VEERTIENDE TONEEL.

DAMIS. (*alleen*)

Wat wil dit zeggen? waarom gaat zij zoo schielijk
heen? zij schijnt gestoord te wezen over 't geen ik
van haar zuster gezegt heb; malligheid! morgen zal
ik het nog slimmer maken, en zij zal er om lachen:
ik versta mij een weinig op 't *sujet* van de vrouwen! zij
zijn altoos minder vriendinnen, dan *jalours* op elkan-
dre, en men kan genoegzaam verzekerd wezen, de
vriend van de ene te zijn, wanneer men de andere
lastert: dit nieuwe zusje schijnt me een weinigje wan-
trouwende, en ligt geraakt te wezen; ik heb nog spijt
over die arme Julia; 't was, toch een goed schaap;
maar wat zal ik nu doen; zal ik den wanhoopigen held
nabootzen; dat is mij onmogelijk. -- -- Wanneer
't op 't stuk van liefde aankomt, vindt men altijd voor-
werpen genoeg, doch men ontmoet maar eens in zijn
leven een meisje van geboorte met veertig duizend
kronen aan inkomsten,

VIJFTIENDE TONEEL.

DAMIS, CRISPIJN. (*in de livrij van Damis.*)

CRISPIJN.

Wat fatan! daar is mijn Heer, wat nu?

DAMIS.

Hoe kom je hier?

CRISPIJN.

Mijn Heer ----- 't is ----- 't is ----- dat Frosine mij hier bescheiden heeft, om mij nog enige be-
rigten voor u omtrent Gerontes en Julia te geven.

DAMIS.

Van Julia! ô! die zit wel in haar klooster, en heeft
met haar zuster verwisselt, en het kan mij niet meer
miffen of ik zal over Orphize *trionferen*.

CRISPIJN. (*terwijl Damis omkijkt naar Gerontes.*)

Wat duivell! die heks van een Frosine heeft mij
dan bedrogen, en dit voor mij verzwegen, ik zal haar
over den hekel halen! (*Crispijn moet tot het einde
van 't stuk vele gesten vertonen, naar de uitwerking
die de ontdekking en het geval natuurlijk op hem moe-
ten maken.*)

ZESTIËNDE TONEEL.

De vorigen, GERONTES, DAMIS, JULIA,
(die agter op het Toneel spreekt met) FROSINE.

GERONTES.

Welnu, Damis! je gesprek met Orphize heeft lang genoeg geduurt, ik vrees zeer dat je er niet zeer over voldaan zult geweest zijn; zij heeft de manieren van de wereld nog zoo niet, dat *brillante*, dat *vive*, 't geen die arme Julia in zulk een graad bezat, en die zoo sterk door je bemind was.

DAMIS.

Ik *protesteer* je, mijn Heer! dat ik er zeer over *content* ben: de eer van uwe *alliantie* is mijn eerste *blij* geweest, toen ik in uw huis verscheen; het is of de liefde altijd vereenigd is met het fortuin; (*bij maakt een buiging voor Julia die nader komt*) en ik ben bereid om met Mejuffrouw alle *engagementen* te vervullen, die ik met haar zuster gemaakt had.

GERONTES.

Ik ben over je toegevenheid zeer wel te vreden, 't is aan mijn nigte om haar besluit te nemen ----- maar wat wil Valere?

ZEVENTIENDE TONEEL.

GERONTES, JULIA, DAMIS, VALERE,
CRISPJN, FROSINE.

VALERE.

Mijn Heer! gij hebt mij zeer wanhopend zien heen gaan, maar nu, mijn Heer! nu kom ik je ene bede doen, ik had mij niet durven vleien, dat mijn moeder, van wie mijn gantsche fortuin afhangt, ooit haar toestemming zoude geven van mij te mogen verbinden aan iemand die niets in de waereld heeft, ik heb mij nu voor hare voeten geworpen: mijne tranen, mijn liefde, de staat, waar in zij mij zag, mijn dood, die zeker was, indien ik haar niet had kunnen vermurwen, hebben haar getroffen, zij stemt toe dat ik met Julia trouw, zij yezekerd mij al haar goed: Ik bid u, mijn Heer! laten wij schielijk het klooster op zoeken, daar mijn arme Julia zig in heeft verstoppen, kom uw smekingen bij mijne tranen voegen! zou het mogelijk zijn dat zij liever verkoos zig daar in voor altoos op te sluiten, dan met iemand te leven, voor wien zij, zoo zij al geen liefde voor hem hadt, ten minsten achting scheen te voeden.

JULIA.

Ó! Edelmoedige Valere! Julia zal van nu af aan niet leven dan om zig al die liefde waardig te maken. Orphize en Julia zijn een en dezelve: dit eenvoudig kled

kleet en kapsel hebben mijn enige verkleding uit gemaakt: het is door deze onschuldige list, dat ik het trouwloofte hart leer kennen, en tevens den deugdzaamsten van alle stervelingen.

VALERE.

Zijt gij het Julia! mijn verwondering ----- mijn geluk, aanbiddelijke Julia. ----- Zijt gijhet Julia! -----

(zij ombelzen malkaar, terwijl Gerontes tegen Damis zegt.

GERONTES.

Mijn Heer, om 'de jonge lui, die in 't geheim in hun kloosters Romans lezen wat te *amuseeren* moest je hier een historietje van *componceeren*.

DAMIS.

Ach hemel! (*bij vertrekt beschaamd*)

GERONTES.

Ik ben wel over je stilzwijgen te vreden, Frosine! zoo Crispijn je vrijer was kon ik nu schielijk mijn belofte, van een goede huwlijks gift, voldoen.

FROSINE.

Ja, mijn Heer! ik heb het spreekwoord, dat de vrouwen niet zwijgen kunnen, leugenachtig gemaakt; maar het zal Crispijn niet bevallen hebben dat ik geheimen zoo wel bewaard heb.

CRISPIJN.

o! Als je in 't vervolg maar niet wat te veel verzwijgt, en geheimen voor mij bewaart; dan zou ik gaarn met u mijn lieve Frosine trouwen!

FROSINE.

Dat moet je wagen ! ik zal 't ook maar met u wagen zonder je alvorens te beproeven , 't mogt anders niet als bij Julia eindigen met ene *gelukkige beproeving*.

E I N D E.

1800

...

...

...

...

...

...

...

